

[ریحانة الادب: ۲۱۳۷؛ فهرس مخطوطات جامعة الرياض، علوم قرآن: ۱۸/۲، ۱۹؛ فهرس مخطوطات دارالکتب الظاهرية، علوم قرآن: ۱۰۳/۱، ۱۰۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۰۲/۱

آغاز: سورة فاتحة الكتاب، الرحيم، ملك، سورة البقرة ثمانون موضعاً فيه هدى، و اذا قيل لهم لا؛ **انجام**: في قريش موضع و الصيف فليبعد وافي ارايت موضع يكذب بالدين.

خط: نسخ، بی ک، تا: قرن ۸؛ مصحح، رکابه دار؛ چند یادداشت از حسن بن محمد یا ابی محمد حسن که نجفی و در آغاز آمده است. ایشان از علمای معروف تهران در اوائل قرن ۱۳ق بوده اند و به نام حاج میرزا ابوالفضل کلانتر شهرت داشتند، آن مرحوم جد همسر مرحوم امام خمینی بودند، کتابخانه بسیار نفیسی داشت که پس از درگذشت او به بازماندگانش منتقل گردید، بالغ بر سیصد و پنجاه جلد آن، از فرزند مرحوم آیت الله حاج میرزا محمد تقی تهرانی پدر همسر امام خمینی برای کتابخانه مرعشی خریداری شده، عقدنامه ازدواج رهبر کبیر انقلاب که در سال ۱۳۴۸ق تنظیم و به تأیید حضرات آیات: سید هادی افجه ای، حاج سید ابو القاسم کاشانی، سید احمد لوسانی، سید مرتضی یسندی رسیده است، جزو این مجموعه بود؛ مهر: مرحوم میرزا ابوالفضل تهرانی معروف به کلانتر با نشان «هو المالك، بمنه و طوله عزو جل فی نوبة العبد ابی الفضل دخل» (مریخ)؛ کاغذ: شرقی، ۱۲گ (۱-۱۲)، ۱۷-۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۹سم [ف: ۳۲-۱۲]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۹۷۲/۲۲

آغاز: الحمد لله رب العالمين ... و بعد فهذا فرس ادغام الكبير الذي لابي عمرو البصري في مجموع القرآن من المتماثلين و المتقاربین المتحرکين
خط: نسخ، بی ک، تا: با تاریخ ۹۲۸ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۳ص (۵۸۳-۵۹۶) [ف: ۳-۱۱۱۳] و [عکسی مرکز احیاء ف: ۶-۳۳۷]

● **الادغام الكبير / تجويد عربي**

al-idgām-ul-kabīr

ابن مهران، ابوبکر بن احمد، ۲۹۵ - ۳۸۱ قمری

ebn-e mehrān, ābū-bakr ebn-e ahmad (909 - 992)

در مقدمه آورده: «روایت عباس (ظاهراً ابن عباس باشد) را با روایت یزیدی در بحث ادغام صغیر قرائت کردم دیگر را از یزیدی و شجاع در ادغام کبیر قرائت کردم و در آن آغاز نمودم». این کتاب به ترتیب الفبائی تنظیم شده است. ابن مهران از قاریان برجسته خراسان و نخستین کسی است که درباره قرائت ده گانه کتاب نوشته و حصر قرائت هفت گانه را شکسته است. نامبرده صاحب کتاب های: «الغایة فی القراء آت العشر»، «الشامل فی القراء آت العشر»، «المبسوط فی القراء آت العشر» و غیر آنها می باشد. نامی از رساله ادغام کبیر او در منابع موجود یافت نگردید و ممکن است این باب ادغام، بخشی از یکی از آثار وی

محمد باقر علیه السلام، وصیتی که علی (ع) به دو فرزند خود حسن و حسین می کند، صورت: استخاره، حرزی از امام جعفر صادق، دعای اعتقاد و عهد مروی از ائمه معصومین، ایضاً دعا، صورت مختلف ادعیه، دعای سفر؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: شاه ولی بن محمد امین سمنانی، تا: قرن ۱۰، جا: هند؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: کاغذی، عطف تیماج قرمز، مقوایی، ۲۰ص (۱۵۹-۱۷۹) ۱۸، سطر (۱۳×۹/۸)، اندازه: ۱۹×۱۲/۵سم [ف: ۴-۴۳۱]

● **ادعية الهلال / دعا عربي**

ad'iyat-ul hilāl

دعاهایی که هنگام دیدن ماه خوانده می شود برای هر ماه ذکر نموده، و چگونگی در آوردن حروف تکسیر آنها را نیز از گفته های ابو العباس البونی می آورد.

آغاز: الحمد لله الذي خلق الكواكب السيارة ليهدي بها المسافر و المقيم و جعل الالهة مواقيت يهدي بها في ظلمات الليل البهيم **انجام**: فان كشف الحجاب عن هذه الاسرار امر عظيم خطير جداً و الحمد لله وحده و صلى الله على نبينا محمد و آله و سلم تسليماً

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۲۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق نازیبا، بی ک، تا: ذیحجه ۱۰۳۶ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ جلد: تیماج قرمز بدون مقوا، ۱۳گ (۲ب-۱۵ر)، اندازه: ۱۴×۱۰سم [ف: ۲-۲۳۰]

● **ادغام / تجويد فارسي**

edqām

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۰۰/۲-۵۶۰۰-ف

نسخه اصل: مهندس محسن امیری. ادغام صغیر و ادغام متماثلین به نظم فارسی؛ خط: نستعلیق، بی ک، تا: شنبه ۲۸ ربیع ۱۲۲۵ق [فیلم ها - ف: ۳-۱۶۹]

● **الادغام الكبير / تجويد عربي**

al-idgām-ul-kabīr

ابوعمر و علاء، زبان بن علاء، ۷۰ - ۱۵۴ قمری

abū-'amro 'alā', zabān ebn-e 'alāe (690 - 772)

رساله ای است کوتاه در ذکر مواضعی از قرآن کریم که حروف، در یک دیگر ادغام می شوند به ترتیب سوره های قرآن. برخی از دیگر نسخه های این کتاب به روایت عمرو به عثمان به سعید اموی دانی از محمد بن محمد کنانی قیاطی (قیساطی) و به روایت شعیب سوسی از ابو اسحاق جعبری می باشد، نسخه موجود مشخص نشد به روایت کیست؟ مؤلف از قراء سبعة می باشد و نظرات او در قرائت قرآن اهمیت بسیار دارد.

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (نخا)؛ جلد دوم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276239

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۰/۲۰۱۳

درخواست نمودند که قرائت علی بن حمزه کسائی را با اختلاف قرائت راویان او (ابو حارث و ابو عمر و دوری) به رشته تحریر در آوردم، از این رو قرائت مذکور را از قصیده حرز الأمانی و وجه التهانی اثر ابو القاسم خلف بن احمد رعینی شاطبی مغربی، بدون غلط و خطا و تحریف و اشتباه همان گونه که از اساتیدم شنیده بودم استخراج نمودم. مطالب به ترتیب سوره‌های قرآن آمده است نام مؤلف را در منابع موجود نیافتیم و با نسخه‌های دیگر که به این نام آمده اند برابری نداشت.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۹۵

آغاز: الله تعالی محمود علی کل لسان و مذکور کل مکان أنزل علی عبده القرآن و علمه الیان سبحانه من إله خلق الإنس و الجن و دعاهم إلی الإسلام و الإیمان لیوصلهم إلی الجنان و یقذهم من النیران ... و بعد فقد التمس عنی من یشرف بحفظه کلام رب؛ **انجام**: سوره و النازعات و السابحات سبحاً ... بغير ألف و أمال أو أخر ای هذه السورة من قوله تعالی ... حدیث موسی إلی آخرها إمالة بین بین إلا ما كان

از سوره فاتحة الكتاب تا سوره النجم را علاوه بر سوره المزمل تا النازعات را در بردارد؛ خط: نسخ، بی کاء، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۵۶ گگ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۷/۵ اسم [ف: ۳۱-۷۵]

مفردة كثير < قرأت عبد الله بن كثير

● مفردة كسائي / قرائت / عربی

mufradat-u kasā'ī

ابوموسی موصلی، جعفر بن مکی، -۷۱۱ قمری
abū-mūsā mūselī, ja'far ebn-e makkī (- 1312)

کتاب در بیان قرائت کسائی است به روایت ابو عمر الدوری و لیث بن خالد بغدادی (- ۲۴۰) و روایت ابوالحارث اللیث و علی الرسم به استعاذه شروع نموده و کلمات را به ترتیب سوره‌ها آورده است. برای شناسانیدن کتاب چند سطری از دیباچه آن آورده می‌شود: «و هذه المفردة جامعة لمشهور طريقي الدوری و ابی الحارث الذین رویاها و قراها و نقلها تلاوة عن الكسائي فاذا اتفقت القراءة عنهما اترجمها بما يستحقه و لم احتج الی ذکر الكسائي لان مدار هذه المفردة عليه مسائلها منسوبة اليه و اذا اختلفا ذكرت الراوی و اضربت عن ذکر الكسائي فاترجم القراه (کذ) و اقول الدوری ای قرا بذلك الدوری و کذا افعل بروایة ابی الحرث و اذا قلت فی الحالین اربد به حالتی الوصل و الوقف و اذا ذكرت قراة و لها نظائر متفرقة فی سور آخر اذکرها و نظائرها معها فی اول سورة یذکر فیها و اذا امرت بها انبه علیها بقول قد ذکر و قد لا یدری المبتدی این ذکر فاضع علی القراة المتاخرة حرفا بالحمرة من حروف اسم السورة التي ذكرت فیها

درباره شیوه قرائت عبدالله بن کثیرمکی به روایت شاطبی و اختلاف بین روایت احمد بزی و محمد قبل. قسمت اول کتاب عربی و به ترتیب سوره‌هاست و قسمت دوم فارسی است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۰۳۳/۱

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم و به نستعين. الحمد لله تعالی علی الایة العظام واصلی علی نبيه محمد سيد الانام و علی آله و اصحابه مؤیدی الاسلام و بعد فقد التمس منی بعض اصحابی ممن شرف بحفظ کلام رب العزة؛ **انجام**: لایلاف بالیاء ولی دین بفتح الیاء فی روایة عن البزی ابی لهب بسکون الهاء حمالة مرفوعا کفوا بضم الفاء مهموزاً.

خط: نسخ، بی کاء، بی تا؛ با دوفائده درباره قرائت در اول کتاب، فائده‌ای درباره قرائت ابن کثیر به روایت بزی در آخر رساله به فارسی، قرائت نافع به روایت قالون یک صفحه به فارسی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰ گگ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۴/۵ اسم [ف مخ: ۲۰۸۷-۵]

● المفردة فی القراءة / قرائت / عربی

al-mufrada fi-l qirā'a

ابوعمر و علاء، زبان بن علاء، ۷۰ - ۱۵۴ قمری
abū-'amrū 'alāe, zabān ebn-e 'alāe (690 - 772)

نویسنده می‌گوید من همیشه در فکر آن بودم که قرائت قرآنی را جمع آوری کنم، برای اینکار در پی فرصت می‌گشتم تا آن که وقتی دست داد و از کتاب «حرز الامانی و وجه التهانی» شیخ ابو القاسم محمد بن خلف بن احمد بن فیره الوعینی الشاطبی در قرآآت سبعة مطالب عمرو بن علاء را جمع آوردم و حاصل این کتاب شد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۲۰/۱

آغاز: بسم الله، الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سید المرسلین محمد و آله الاکرمین و صحبه المنتجبین؛ **انجام**: بخلاف عنه ای بالفتح و الاماله تمت الكتاب بعون الملك و هاب (کذا فی النسخه).

خط: نسخ، بی کاء، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۳۵
(۱-۲۳۵)، ۱۶ سطر (۱۴×۵)، اندازه: ۲۳×۱۲/۵ اسم [ف: ۷-۲۹۲]

مفردة قرائت ابی عمرو < اصول قرائة ابی عمرو

مفردة قرائة حمزه < اصول قرائة حمزه

● مفردة قرائة الكسائي = قرائة الكسائي / قرائت / عربی

mufradat-u qirā'at-il kasā'ī = qirā'at-ul kasā'ī

رساله‌ای است در قرائت علی بن حمزه کسائی از قراء سبعة، به گونه‌ای که مؤلف آن در مقدمه عنوان می‌کند: «از من

فرستگان: نسخ‌های خطی ایران (فخا)؛ جلد سی؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276268

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۰/۲۰۱۳